

XVII MEĐUNARODNI FORUM O ČISTIM ENERGETSKIM TEHNOLOGIJAMA „STRATEŠKE PROMENE NACIONALNE ENERGETSKE POLITIKE“

DRUŠTVENI ASPEKTI ENERGETSKE TRANZICIJE U REPUBLICI SRBIJI

Jelica Putniković, novinar Energije Balkana

Novi Sad, 24-25. septembar 2024. godine

Zelena energetska tranzicija

- Energetska tranzicija, razvoj novih tehnologija i orijentacija ka proizvodnji i korišćenju takozvanih zelenih energenata, sve kako bi se sprečile klimatske promene dominantne su ne samo u sektoru privrede već i društvenih odnosa.
- Bogate zemlje, insistirajući na tome da se spreče klimatske promene, za koje se okrivljuje

Energetsko siromaštvo

- Klimatske promene i energetska tranzicija postali su vrlo efektne geopolitičke alatke. Političarima su puna usta ekologije, zaštite životne sredine i borbe protiv klimatskih promena. A zapravo, većina njih se samo bori se za opstanak na vlasti.
- Istovremeno, svaki sedmi čovek na planeti u 21. veku nema struju. Samo 37% ljudi u Africi ima struju u poređenju sa 85% na nivou sveta, pri čemu je u Angoli i Kongu procenat onih sa pristupom struji u padu.
- Stručnjaci upozoravaju i da zabrinjavajući broj ljudi u svetu – 3,04 milijarde, koristi za kuvanje čvrsto gorivo poput ćumura ili đubre. U 2014. je pristup čistim gorivima i tehnologijama za kuvanje imalo 57,4% u svetu.
- Najveći broj ljudi koji nemaju pristup bezbednom kuvanju živi u Aziji i u manjoj meri u Africi. Na tim kontinentima bezbedno pripremanje obroka nije politički prioritet, posebno u Africi gde populacija svake godine poraste za 20 miliona ljudi, a broj onih koji mogu bezbedno da kuvaju za četiri miliona.

Gde smo mi?

- Srbija je po svemu ovome negde između bogatog zapada i siromašnih zemalja. Standard nam je, reklo bi se, u nekim segmentima, po korišćenju mobilne telefonije i interneta, na primer, čak u ravni bogatih zapadnoevropskih zemalja. Ali, u energetskej tranziciji kaskamo.
- Električna energija je nekada kod nas bila, mi stariji to smo učili u školi, pravo svih nas.
- Danas, dok se i u Srbiji raspon između malobrojnih bogatih i sve brojnijih najsiromašnijih sve više povećava država je uvela kategoriju energetski ugroženog kupca. Pomoć je, prema podacima iz maja ove godine, ostvarilo 166.000 domaćinstava za potrošnju električne energije, prirodnog gasa ili toplotne energije. Nedoovljno jer su u saradnji sa Svetskom bankom nadležni u Srbiji procenili da će oko 200.000 domaćinstava ove godine imati status energetski ugroženog kupca.

Šta nam je činiti

- Tokom devedesetih godina prošlog veka u Srbiji je otpočelo tretiranje energenata kao socijalne kategorije. Tolerisalo se i neplaćanje računa. Neki političari su čak pozivali svoje birače da ne plaćaju struju...
- Neekonomске cene električne energije i prirodnog gasa dovele su do toga da smo po energetske efikasnosti daleko zaostajali za razvijenim zemljama – ne samo u domaćinstvima već je i privreda tek od skoro otpočela sa racionalizacijom procesa proizvodnje.
- Za pohvalu je to što država subvencionira projekte energetske efikasnosti u domaćinstvima. Ali, treba imati u vidu da su ovo tek počeci jer, energetska efikasnost, odnosno, racionalna potrošnja energije najveći je energetske potencijal Srbije. Ako to shvatimo ozbiljno i svako u svom domenu počne se ponašati energetske racionalno napredovaće celo društvo.

Hvala na pažnji!

Jelica Putniković
jelica.putnikovic@energijabalkana.net